

XXIX Lustrum NTG

14 november 2025

Wereldmuseum Rotterdam

Najaarsvergadering van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Datum : vrijdag 14 november 2025
Thema : State of the (Dental) Art: Past, Present and Future
Moderatoren : Stanimira Sparreboom-Kalaykova, Marjolein Stiphout
Locatie : Wereldmuseum Rotterdam, Willemskade 25, 3016 DM Rotterdam
Aanvang : 10.00 uur, ontvangst vanaf 9.30 uur

AGENDA VOOR DE 312de HUISHOUDELIJKE LEDENVERGADERING

09.30 - 10.00 uur: Ontvangst
10.00 - 10.45 uur: ALV (zie extra bijlage)
10.45 - 11.00 uur: Pauze
11.00 - 11.05 uur: Opening Lustrumcongres

Lustrumcongres NTG 14-11-2025

State of the (Dental) Art: Past, Present and Future

Deel 1: Lessons learned from (dental) art

11.05 - 11.40 uur: Gert Schade | State of the Art in Dental Prints
11.40 - 12.25 uur: Gert Meijer | Implantologie: een veranderde visie op bot
(Kort Intermezzo Adrie Jeurissen - 5 min)

12.30 - 13.20 uur: Lunch

Deel 2: Present state of the art

13.20 - 14.00 uur: Annetje Boersma | Restauratie van schilderijen: Terug naar de "oorspronkelijke" staat? De weg naar een besluit.
14.00 - 14.40 uur: Rinke Rinke Blok | De onschatbare waarde van de mondzorg in Nederland
14.40 - 15.00 uur: Didi Landman | Iedereen een glimlach
(Kort Intermezzo Adrie Jeurissen - 5 min)

15.05 - 15.30 uur: Pauze

Deel 3: Future (dental) art

15.30 - 16.15 uur: Anita Visser | Levensloopbestendige mondzorg
16.15 - 17.00 uur: Alexa Laheij | Mondzorg en mondgezondheid tijdens en na kankerbehandeling
(Kort Intermezzo Adrie Jeurissen - 5 min)

17.05 uur: Feestelijke avond

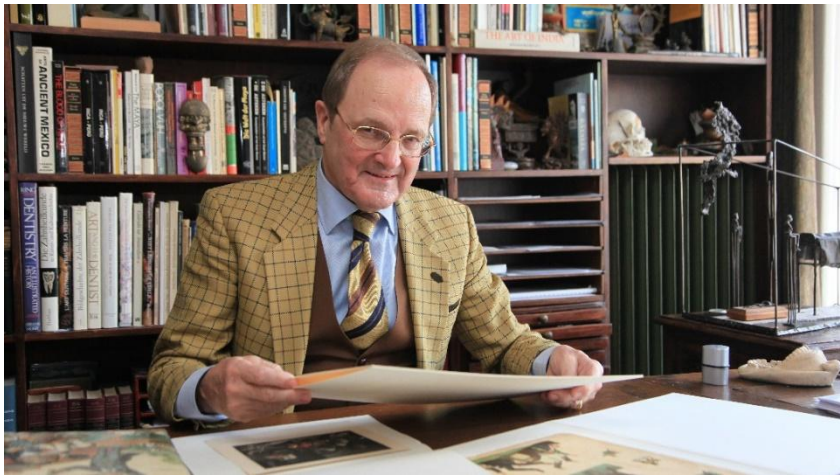

Foto: G.J. Schade

CV

Gert Schade

Gert J. Schade (Amsterdam 28-08-1942) studeerde Tandheelkunde aan de Universiteit van Utrecht. Aan de Universiteit van Amsterdam specialiseerde hij zich in de Mondziekten en Kaakchirurgie (1967-1972). In 1973 promoveerde hij tot doctor in de Geneeskunde op het proefschrift: "De embryonale schedelontwikkeling bij opwekking van een gespleten verhemelte" (Promotor Prof. Dr J. van Limborgh). Na een universitaire loopbaan startte hij een kaakchirurgische afdeling in twee Amsterdamse ziekenhuizen.

Bestuurlijk resulteerde zijn activiteiten onder andere in het voorzitterschap van de medische staf, gevolgd door dat van de medische staf in drie fuserende ziekenhuizen.

Van meet af aan toonde G.J. Schade veel belangstelling voor de geschiedenis van de Genees- en Tandheelkunde. De wisselwerking tussen de geschiedenis van de Tandheelkunde en de schilder- en prentkunst resulteerde in de publicatie van het boek, ter gelegenheid van het 100-jarige bestaan van de NMT, die daarna de status van KNMT mocht voeren:

Tandheelkunde in de Prentkunst in 275 prenten in 100 taferelen (2014) 424 pag.

The History of Dentistry in 256 prints 1470-1870 (2020) 320 pag.

Lid van NTG sinds 1973

Voordracht

State of the Art in Dental Prints

De term *State of the (Dental) Art* is voor meerdere uitleg vatbaar en als daarbij het accent zowel op de kunde als op de kunst wordt gelegd, dan kan het boek, *Tandheelkunde in de Prentkunst* in 275 prenten in 100 taferelen, wellicht nadere informatie bieden en dus goed van pas komen.

Immers in dit boek, ingedeeld in 100 taferelen, wordt systematisch beschreven en geïllustreerd hoe de ontwikkeling van de Tandheelkunde zich in de loop van vier eeuwen heeft gemanifesteerd.

Als schrijver van bovengenoemd boek is het mij dan ook een genoegen U als professioneel belangstellende te begeleiden in een speurtocht langs relevante hoogtepunten in zowel de kunst als de kunde onder het motto: The State of the Art in Dental Prints.

Foto: G.J. Meijer

CV

Gert Meijer

Na voltooiing van zijn tandartsexamen in 1979 bleef Gert Meijer tot 1982 part-time verbonden aan de Universiteit Tandheelkunde te Utrecht. Vanaf 1980 tot 1992 was hij werkzaam in de algemene praktijk te Gorinchem. In 1989 kwam hij parttime in dienst bij de afdeling Bijzondere Tandheelkunde te Utrecht.

Van 1992 tot 1996 werd hij in Utrecht opgeleid tot specialist in de Mondziekten, Kaak- en Aangezichtschirurgie (MKA). In 1996 promoveerde hij met het proefschrift "Flexible Bone Bonding Implants". Tussen 1996 en 2006 werkte hij als stafid MKA aan het Universitair Medisch Centrum te Utrecht (UMCU), waarbij hij zich toelegde op bottransplantatie-technieken en biomaterialen in combinatie met tissue engineering.

Vanaf 1 september 2006 was hij zowel verbonden als Universitair-Hoofd-Docent aan de vakgroep Parodontologie & Biomaterialen, als mede aan de afdeling MKA van het Radboudumc te Nijmegen.

Sedert 1 maart 2010 is hij benoemd als Hoogleraar Orale Implantologie en begeleidt hij promovendi. In het licht van de reconstructieve kaakchirurgie is het zijn taak 3D-technologie te incorporeren binnen de implantologie. Hij publiceerde 170 nationale en internationale artikelen en is coauteur van het boek "Implantaten in partieel dentate situaties".

Vanaf 1 september 2021 is hij met emeritaat en begeleidt nog 3 promovendi.

Voordracht

Implantologie: een veranderde visie op bot

Implantaatgedragen constructies vormen een veelgebruikte en klinisch effectieve methode voor het vervangen van één of meerdere gebitselementen. Het succes en de lange termijnprognose van implantaatbehandelingen worden echter in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit en kwantiteit van het beschikbare alveolaire bot.

Voldoende volume van het kaakbot is essentieel voor een stabiele initiële plaatsing van het implantaat en de daaropvolgende osseoïntegratie. Botvolume kan preoperatief worden geëvalueerd op een CBCT-scan, waardoor het mogelijk wordt om de implantaatlocatie nauwkeurig te plannen en eventuele noodzaak tot botaugmentatie vast te stellen.

De beoordeling van botkwaliteit is aanzienlijk complexer. Botkwaliteit verwijst onder andere naar de mate van mineralisatie, de trabeculaire architectuur en het vermogen tot remodelering. Deze aspecten zijn minder eenvoudig kwantificeerbaar en worden beïnvloed door diverse systemische en lokale factoren. Medicamenteuze behandelingen, zoals langdurig gebruik van bisfosfonaten, evenals radiotherapie in het hoofd-halsgebied, kunnen de fysiologische botturnover negatief beïnvloeden, wat mogelijk leidt tot een verhoogd risico op implantaat verlies.

Gedurende de afgelopen decennia is het inzicht in de wijze waarop implantaten verankeren in het peri-implantaire bot sterk geëvolueerd. Waar aanvankelijk de nadruk lag op mechanische stabiliteit, ligt de hedendaagse focus op het bevorderen van biologische integratie via geavanceerde implantaatoppervlakten en aangepaste chirurgische technieken. Deze ontwikkeling benadrukt het belang van een goed begrip van de biologische en biomechanische processen die aan implantaat-osseoïntegratie ten grondslag liggen.

Foto: A.M. Roorda Boersma

CV

Annetje Boersma

A.M. Roorda Boersma (Annetje), restorer of paintings

Avenue Concordia 110b, 3062 ZL

Rotterdam

Tel: 0031 10 4525915

Fax 0031 10 4524896

e-mail: aboersma@atelierboersma.nl

(born 30-1-1950)

Professional Experience:

Free lance restorer for different Museum collections and private collections.

From 1981 free lance restorer for the Museum Boijmans van Beuningen in Rotterdam.

From 1991 till 2019: Research, conservation and restoration projects (sometimes with accompanying technical publications)

1992, treatment of the Impressionists collection of the Boijmans Museum collection (see publications)

Many projects of 17th century and 19th century paintings from the Museum collection

Other Museum collections are : Museum "De Prinsenhof", Delft, Centraal Museum, Utrecht, Maritiem Museum "Prins Hendrik" Rotterdam, Historical Museum, Rotterdam.

Education:

1971-1979: Practical training by apprenticeship in a paintings restoration studio with courses in drawing and painting. Technical Research at the Central Laboratory in Amsterdam and studies in Art History.

From 1980 ,conservator in private practice working for Museums and private collections.

1984: Expanded the studio with other Museum restorers.

Professional Functions:

1992-1994 Chairman of the I.I.C. Netherlands,

For several years representative of the I.I.C. and till now board member of the Supervisory Commission of the Training Institute in Maastricht (SRAL).

From 1996 till 2006 board member of the Foundation of Conservation of Modern Art.

From 2000 till 2004 Member of the 19th century research project, initiated by The Institute Collection Nederland (ICN).

Publications:

- **Friso Lammerste, Carina Frylund, Annetje Boersma:**
Meesterwerk of kopie, Twee versies van Anthonie van Dijcks Heilige Hieronymus met een engel.
Tenttonstelling catalogus. Boijmans Studies 2009
- **Carolyn Rotter, Gunter Grundman Mark Richter Annelies van Loon Katrien Keune, Annetje Boersma, Klaus Rapp:**
The occurrence of artificial orpiment (dry process) in northern European painting and polychromy and evidence in historical sources.
Studien zu dem Mineral und den kunstlichen Produkten\Fakultat für Architektur
Maart 2008
- **Annetje Boersma, Annelies van Loon, Jaap Boon:**
Rubens oil sketches for the Achilles Series
A Focus on the imprimatura layer and drawing material.
Art Matters Volume 4
- **The Life of Achilles by P.P. Rubens, Exhibition catalogue, Museum Boijmans van Beuningen, Friso Lammertse.** Entries by Annetje Boersma, Friso Lammertse and Alexandro Figara.
- **Klaas Jan van den Berg, Annetje Boersma, Muriel Geldolf, Susanne Stangier:**
Een schilderij als donker feuilletégebak, De Baker van Jacob Maris, KM 37 (Kunstenaars Materiaal) voorjaar 2001, Magazine for Materialtechnical information of Art.
- **Annetje Boersma en Ruth Hoppe:**
Georges Michel (1763-1843), Een uitzonderlijke schilder en zijn intrigerende schildertechniek, CR, Interdisciplinair vakblad voor Conservering en Restauratie, jaargang 2 herfst 2001.
- **Annetje Boersma:**
Dou's Painting Technique: An Examination of Two Paintings, Exhibition Catalogue, Gerrit Dou, 1613-1675, Master painter in the Age of Rembrandt, Edited by Arthur K. Wheelock Jr, Washington, 2000.
- **Annetje Boersma:**
Pieter Jansz. Saenredam's Technique and Artistic Intent, The paintings of Pieter Jansz. Saenredam, (1597-1665), Conservation and Technique. Edited by J.R.J. van Asperen de Boer and Liesbeth Helmus, Centraal Museum Utrecht, 1998.
- **Annetje Boersma and Jeroen Giltaij:**
The Intriguing Changes through Restoration of a Newly Discovered Painting by Cornelis Cornelisz. van Haarlem, Leids Kunsthistorisch Jaarboek X1, Looking through Paintings, Edited by Erma Hermens, 1998.
- **Annetje Boersma:**
Quinten Massys's Virgin and Child in a landscape re-examined, Catalogue of the Museum Boijmans van Beuningen, Van Eyck to Bruegel, 1400 to 1550, Dutch and Flemish Painting in the collection of the Museum Boymans van Beuningen, organisation Friso Lammertse, 1994.
- **Annetje Boersma:**
Restauratie van een schilderij van Neri di Bicci in het Museum Boymans –van Beuningen, Mededelingenblad IIC Nederland, Jaargang 11, Maart 1994.
- **Annetje Boersma:**
Op weg naar een "schone kijk", Exhibition catalogue, Impressionisme, een schone kijk, de stroming en de aanloop, Museum Boymans van Beuningen, organisatie tentoonstelling Piet de Jongen, 1992.

Voordracht

Restauratie van schilderijen: Terug naar de “oorspronkelijke” staat? De weg naar een besluit.

In mijn presentatie zal ik trachten parallellen te zoeken naar het onderwerp van de dag namelijk “State of the (Dental) Art”.

Hoe verkrijgen we de meeste kennis omtrent de schildertechniek van de kunstenaar? Hoe kunnen we alle verschijnselen van een verflaag interpreteren en welke veranderingen hebben in de verflaag plaatsgevonden gedurende de tijd? Wat maakt welke behandeling we kiezen na onderzoek: een invasieve of juist niet.

Hoe “mooi” willen we dat het resultaat eruit ziet ? Iedere periode in de geschiedenis heeft zijn eigen mode ideaal. Welke dilemma’s komen we daarbij tegen.

Interactie met de aanwezigen is mogelijk.

Foto: Rinke Rinke Blok

CV

Rinke Rinke Blok

Ik ben afgestudeerd in 2010 aan de ACTA. Sindsdien heb ik in Den Haag een eigen praktijk. Daar houd ik me vooral bezig met algemene tandheelkunde met wat uitstapjes naar uitgebreide slijtage, orthodontie met aligners, DSD, 3d printen en scannen en digitale tandheelkunde in zijn algemeenheid. Sinds een paar jaar speelt duurzaamheid steeds meer een rol in mijn praktijk en leven. Ik ben nu 2 jaar penningmeester bij de KNMT. Daar ben ik voornamelijk bezig met tarieven, kostenonderzoek, duurzaamheid en digitalisering.

Voordracht

De onschatbare waarde van de mondzorg in Nederland

In deze presentatie staan we stil bij de status van ons werkveld anno Nu.
De volgende onderwerpen komen onder andere aan bod:

Hoeveel behandelingen doen we per jaar? Wie doet dat allemaal? Wat doen we dan zoal?
Doen we het goed in vergelijking met andere landen? Waar zitten de verbeterpunten?

Een verhaal over de huidige stand van zaken in de tandheelkunde in Nederland.

Foto: Didi Landman

CV

Didi Landman

Opleiding

1996 – Afgestudeerd, Universiteit van Stellenbosch, Zuid-Afrika

Werkervaring

2018 – heden

Mede-aandeelhouder, Fresh Tandheelkundig Centrum Terbregge

1999 – 2018

Eigenaar / Praktijkhouder, Rotterdam (eenmanszaak)

1996 – 1998

Tandarts, National Health Service, Engeland (algemene tandheelkunde)

Bestuurlijke & Maatschappelijke betrokkenheid

2015 – heden

Straattandarts

2013 – 2024

Bestuurslid, Rotterdamse Tandartsen Vereniging

Voordracht

Iedereen een glimlach

“Een dag niet gelachen is een dag niet geleefd.”

Toch ervaren veel van mijn patiënten dit anders. Tijdens de COVID-periode voelden sommigen zich juist beschermd: achter het gezichtsmasker waren hun ontbrekende tanden niet zichtbaar en werden zij niet direct gediscrimineerd.

In deze presentatie neem ik u mee in enkele cijfers en casussen van de mensen die ik als straattandarts mag behandelen – mijn patiënten zonder vaste thuisbasis, maar mét recht op een glimlach.

Foto: Anita Visser

CV

Anita Visser

Prof. Dr. Anita Visser (tandarts Maxillofaciale Prothetiek/ tandarts Geriatrie) studeerde in 1996 af aan de KUN. Na haar afstuderen begon zij als tandarts angstbegeleiding/gehandicaptenzorg en tandarts MFP binnen de afdeling MKA van het UMCG waar zij tot medio 2021 senior stafmedewerker was. Binnen de afdeling MKA van het UMCG was zij oprichter en hoofd van het oligodontie-team en participeerde zij in het Hoofd- en Halsoncologie en Implantologie team. Zij stuurt postacademisch onderwijs aan op het gebied van gerodontologie waaronder webinars, congressen en masterclasses. Als hoofd van het gerodontologie onderwijs van het CTM UMCG en tandheelkunde Radboudumc werkt zij actief mee aan een nieuw curriculum voor de opleiding tandheelkunde in beide opleidingen. In 2009 is zij aan de Universiteit van Groningen gepromoveerd op het proefschrift; “care and aftercare for implant retained prostheses” waarna zij als co promotor diverse promovendi begeleidde en nog steeds begeleidt. Zij werd op 1 april 2019 benoemd tot hoogleraar Gerodontologie aan de Rijks Universiteit Groningen (RUG). Haar omvangrijke takenpakket aan de universiteit en haar werk voor zorginstellingen heeft haar doen besluiten in 2021 te stoppen bij de MKA en zich volledig op de geriatrie te richten.

Voordracht

Levensloopbestendige mondzorg

Binnen de tandheelkunde is een enorme ontwikkeling geweest in de afgelopen decennia met betrekking tot preventie van mondzorgproblemen en de behandelopties wanneer er toch problemen zijn ontstaan. Nieuwe materialen en technieken hebben het mogelijk gemaakt om gebitselementen langer te behouden en of te vervangen wanneer deze verloren gingen middels allerhande prothetische voorzieningen al dan niet op implantaten. Zo kunnen ouderen vaak tot op hoge leeftijd hun gebitselementen en orale functie behouden. Maar dat vergt ook de nodige professionele nazorg en een goede zelfzorg hetgeen lastig of zoal niet onmogelijk wordt wanneer de gezondheid met het ouder worden steeds complexer wordt en er sprake is van kwetsbaarheid. Zelfzorg en een bezoek aan de

tandarts zijn dan niet meer vanzelfsprekend waarmee het risico op mondgezondheidsproblemen en verlies van gebitselementen en of implantaten toe neemt.

De vraag komt dan; hebben we in de aanloop naar het ouder worden wel de juiste prothetische behandelopties gekozen? Is en was ons werk levensloopbestendig? Hoe kunnen we orale functie behouden? En wanneer moeten we beginnen met afbouwen? En wat is dat eigenlijk; levensloopbestendig behandelen? Deze en andere vragen willen we met u bespreken zodat u hopelijk meer inzicht krijgt in de orale problematiek bij het ouder worden en met die kennis mogelijk kunt voorkomen dat u na langdurig intensieve zorg te hebben geleverd uit komt in een situatie waarbij u met uw rug tegen de muur komt te staan.

Foto: Alexa Laheij

CV

Alexa Laheij

Dr. Alexa M.G.A. Laheij behaalde in 2002 haar master in de psychologie aan de Universiteit van Tilburg en studeerde in 2007 cum laude af als tandarts aan het Academisch Centrum voor Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). In 2014 promoveerde ze bij de afdeling Preventieve Tandheelkunde van ACTA op onderzoek naar de rol van het orale microbiom bij orale mucositis. Ze is momenteel werkzaam als universitair hoofddocent en sectiehoofd bij de sectie Orale geneeskunde van ACTA. Ook is zij werkzaam bij de afdeling MKA van het Amsterdam UMC. Haar onderzoek en zorg richt zich op orale ondersteunende zorg bij kankerpatiënten, met bijzondere aandacht voor het orale microbiom, orale mucositis en graft-versus-host ziekte. Ze is vice-voorzitter van de KIMO richtlijn Extramurale mondzorg tijdens en na kankerbehandeling. Ze heeft meer dan 50 wetenschappelijke publicaties op haar naam staan en is mede-auteur van diverse internationale studies over orale gezondheid bij oncologische patiënten. Naast haar academische werkzaamheden is ook werkzaam als praktijkeigenaar in een algemene tandartspraktijk in Voorschoten.

Voordracht

Mondzorg en mondgezondheid tijdens en na kankerbehandeling

Steeds meer mensen in Nederland krijgen de diagnose kanker. Doordat de overlevingskansen toenemen, zien mondzorgverleners steeds vaker patiënten in de behandelstoel tijdens of na een kankerbehandeling. Dit kan vragen oproepen over wat wel en niet mogelijk is in de tandheelkundige zorg. De nieuwe KIMO-richtlijn 'Extramurale mondzorg tijdens en na kankerbehandeling' biedt duidelijke handvatten voor mondzorgverleners. Welke orale bijwerkingen kunnen optreden? Hoe behandel je deze patiënten op een veilige en verantwoorde manier? En hoe begeleid je hen optimaal bij het behouden van een goede mondgezondheid? Deze en andere belangrijke thema's komen aan bod tijdens de lezing.

Foto: A.J. Jeurissen

CV

Adrie Jeurissen

Adrie Jeurissen (66) studeerde tandheelkunde in Nijmegen. Tijdens zijn studententijd was hij actief voor de Tandheelkundige FaculteitsVereniging met onder andere illustraties en commissieactiviteiten. In 1983 werd hij erelid van de TFV.

Voor zijn praktijk in Arnhem tekende Adrie oproepkaartjes met een tandheelkundige glimlach. Patiënten spaarden de kaartjes. In de wachtkamer en de behandelkamer hing eigen werk.

Met Louis Hofman, bibliothecaris, had Adrie de uitgeverij STI die proefschriften, cartoonboekjes en andere tandheelkundige uitgaven publiceerde. Een invloedrijk werk is het door Adrie geïllustreerde 'Handboek voor Esthetische Tandheelkunde' van Joost Roeters en Hein de Kloet.

De TFV-kamer kreeg door zijn bestuursportretten vanaf 1993 een eigen karakter.

In zijn uitgeverij Yadano richt Adrie zich op de publicatie van eigen werk. 'Tandheelkunde Nijmegen' uit 2019 geeft een rijk geïllustreerd historisch overzicht van de opleiding tandheelkunde in Nijmegen.

In de loop der tijd zijn 13 tandheelkundige cartoonboekjes verschenen.

Sinds 1995 is Adrie part time docent op de opleiding tandheelkunde in Nijmegen.

Voor de Nederlandse Wetenschappelijke Vereniging van Tandartsen (NWVT), toen NVT en WTA geheten, was Adrie van 2006 tot 2009 bestuurslid.

In 2011 werd Adrie lid van de kunstcommissie van tandheelkunde Nijmegen. Zelf exposeerde hij ook op tandheelkunde.

Het studentenblad Spiegelbeeld publiceert strips over tandheelkundige situaties op de opleiding.

In 2017 trad Adrie toe tot het bestuur van de Reünisten Vereniging Tandheelkunde (RVT).

Sinds 2020 maakt Adrie deel uit van de medische beroepscommissie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming.